

Objectiu salvament

L'alliberament anual de tortugues potser és la cara més coneguda del CRAM (Fundació per a la Conservació i Recuperació d'Animals Marins), però darrere d'aquest moment culminant hi ha un seguit de tasques quotidianes i l'esforç de moltes persones que han fet d'aquest centre, situat a Premià de Mar, un indret únic al nostre país. La seva missió és recuperar i salvar exemplars d'espècies marines en perill que arriben a la costa. Al mateix temps, el CRAM vol fer créixer la consciència social sobre la biodiversitat marina perquè, cada cop, menys casos dels que ha de tractar siguin conseqüència de la nostra irresponsabilitat.

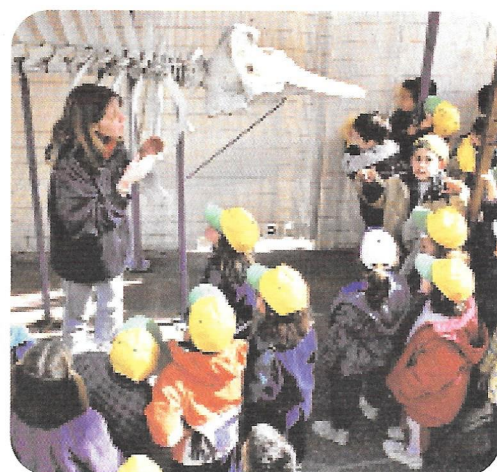
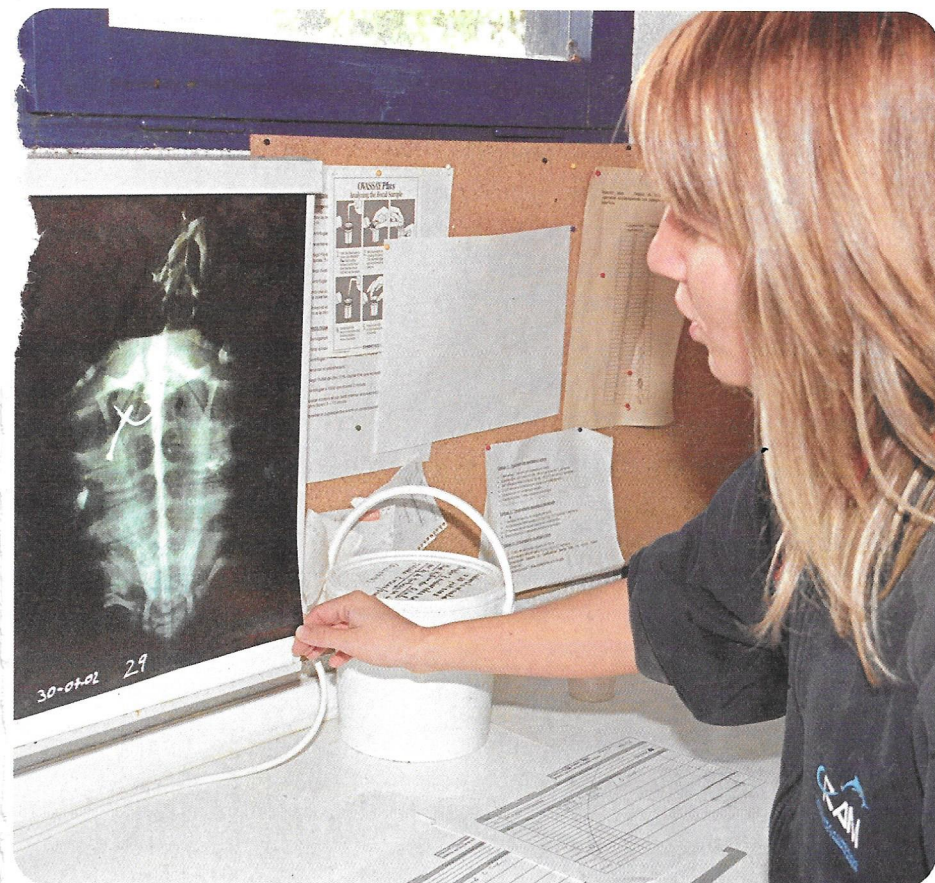

El CRAM té la missió de recuperar i reintroduir en el seu medi els animals que encallen a la costa o que han estat capturats accidentalment

Un dels principals reptes per a la humanitat en aquest nou segle és el manteniment de la biodiversitat. Al Mediterrani, i més en concret a les nostres costes, algunes espècies en perill, com les tortugues i els dofins, tenen dificultats causades per la mateixa natura o per l'acció humana. El CRAM té la missió de recuperar i reintroduir en el seu medi els animals que encallen a la costa o que han estat capturats accidentalment per pescadors. En la major part, però no de forma exclusiva, es tracta de tortugues marines que han estat víctimes dels hams de la pesca de palangre. Són uns hams de grans dimensions pensats per capturar tonyines o peixos espasa i que

sovint s'acaben enganxant a l'esòfag de les tortugues. Tradicionalment, l'extracció dels hams es feia mitjançant intubació i obrint la pell de l'animal. En aquest procés, com en tota intervenció quirúrgica, hi havia un risc important i, si tot anava bé, la ferida trigava molt a curar-se.

Els professionals del CRAM han desenvolupat una tècnica menys invasiva, que consisteix a treure l'esòfag de la tortuga al màxim possible cap enfora i, amb l'instrumental adequat, moure l'ham en la mateixa direcció en què ha entrat fins que s'acaba extraient. La tècnica s'ha aplicat en nombroses ocasions amb resultats satisfactoris. Per terme mitjà, els exemplars tornen a estar bé al cap de dues setmanes.

L'ATENCIÓ ALS DOFINS

La fortalesa de les tortugues, així com la seva longevitat, és una característica d'aquests rèptils que no és compartida per altres animals marins, com els dofins. Això fa que, moltes vegades, el CRAM no pugui arribar a salvar aquests mamífers, que pateixen greus danys provocats per les hèlices de les embarcacions o per la ingesta de deixalles. Tot i això, en algunes ocasions es fan recuperacions de gran interès. Va ser el cas de l'*Ulisses*, un dofí llistat que el maig del 2000 va ser vist nedant a prop de les platges de Mataró. Al cap d'unes hores, el dofí va embarrancar a la platja.

Traslladat al CRAM, va passar uns dies en una de les piscines i allà es va comprovar que, efectivament, com s'havia sospitat, te-

nia problemes greus (tremolava i es desmaiava). La raó era que havia ingerit accidentalment uns plàstics, que va acabar expulsant per si mateix del seu organisme. Al cap de dues setmanes se'l va traslladar al recinte que el CRAM té al port de Premià perquè els animals s'aclimatin de nou al medi abans de ser deixats en llibertat. Finalment, aprofitant que un grup de dofins llistats passava a prop i considerant que, clínicament, l'*Ulisses* estava en condicions, se'l va alliberar. Aquesta experiència ha estat un cas únic al món de recuperació d'un dofí d'aquesta espècie.

El tractament de les tortugues marines i dels dofins s'inscriu en uns programes de conservació, per una banda, d'aquests rèptils i, per l'altra, dels mamífers marins. Pel que fa a aquests darrers, el CRAM es fa responsable de l'assistència a dofins i balenes. Al llarg de la seva existència, el centre ha tractat més de quatre-cents cetacis.

SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

Dins del programa adreçat a les tortugues, des de fa deu anys, el CRAM porta a terme

La recuperació dels animals i el seu tractament posterior són útils per recollir dades sobre els hàbits o els llocs de presència de les poblacions

la campanya *Ajudem-la*, que, en col·laboració amb els pescadors, té com a objectiu informar aquest col·lectiu de la importància de salvar les tortugues que es puguin capturar de manera accidental. El programa es desenvolupa a través de xerrades en les quals s'informa els pescadors sobre com actuar, ja sigui retornant-les al mar o, si hi ha indicis de lesions greus, avisant el CRAM. Aquesta campanya culmina a la tardor amb l'alliberament popular de tortugues que es fa a la platja de Premià de Mar, i que s'ha convertit en un esdeveniment de gran repercussió social, amb una assistència de públic cada cop més important.

D'altra banda, el CRAM organitza visites guiades per a les escoles, en què no solament s'observen els animals, sinó que s'expliquen les causes de la regressió d'aquestes espècies en perill d'extinció. Des dels seus inicis, el centre ha estat visitat per més de 25.000 nens i nenes i per un miler de famílies. A un altre nivell, hi han passat mig miler d'estudiants en pràctiques de veterinària i biologia, per completar d'aquesta manera la seva formació.

D'altra banda, el CRAM organitza visites guiades per a les escoles, en què no solament s'observen els animals, sinó que s'expliquen les causes de la regressió d'aquestes espècies en perill d'extinció. Des dels seus inicis, el centre ha estat visitat per més de 25.000 nens i nenes i per un miler de famílies. A un altre nivell, hi han passat mig miler d'estudiants en pràctiques de veterinària i biologia, per completar d'aquesta manera la seva formació.

ACCIÓ I CONEIXEMENT

Tot i que el CRAM està orientat principalment a l'acció, les tasques que desenvolupa, amb l'experiència acumulada, serveixen de base per incrementar el coneixement científic. La recuperació dels animals i el seu tractament posterior són útils per recollir dades sobre els hàbits o els llocs de presència de les poblacions. També es compta amb

informació proporcionada per navegants i pescadors, per exemple en el cas d'albirament de dofins, de manera que cada vegada se'n sap millor la distribució i els moviments al llarg de la costa. A part dels programes dedicats a la tortuga i als mamífers marins, n'hi ha un altre d'específic que se centra en la conservació dels seus ecosistemes. Dins d'aquest programa es treballa actualment en les fanerògames marines, en un projecte finançat pel Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

De cara al futur, el CRAM vol consolidar la seva activitat de salvament i recuperació d'animals marins i potenciar encara més l'educació ambiental. Una de les noves línies d'actuació serà el desenvolupament d'un programa de reproducció en captivitat de la tortuga marina. Actualment s'estan preparant els estudis pertinents amb la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'última fase serà la més difícil de resoldre, ja que les tortugues, després de ser inseminades, hauran de nidificar. Per fer-ho caldrà trobar un espai específic en una platja adequada que es pugui acotar per a aquesta funció. Igualment, el CRAM vol incrementar el grau protecció d'altres espècies amenaçades, com la garota o la nacra, que, si bé són molt menys conegudes que les tortugues o els dofins, són fonamentals per als ecosistemes marins. El 2006 serà un any de canvis i de reptes. Per primera vegada, el CRAM començarà a treballar des del mar. L'adquisició d'un vaixell, que en aquests moments s'està adaptant a les necessitats del centre, permetrà fer el seguiment dels mamífers marins en el seu hàbitat natural. ■

Albert Punsola

Al llarg de la seva existència, el CRAM ha tractat més de quatre-cents cetacis